

Franciszek Puchała

Julian Babula, 1936–2012

Przegląd Historyczno-Wojskowy 14(65)/1 (243), 228-230

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRO MEMORIA

Julian Babula (1936–2012)

Dnia 5 grudnia 2012 r. zmarł nagle płk w st. spocz. prof. dr hab. Julian Babula, zasłużony żołnierz Wojska Polskiego – dowódca i sztabowiec, uczony, wybitny specjalista w dziedzinie nauk wojskowych (nauk o bezpieczeństwie), autor wielu prac na temat organizacji sił zbrojnych, systemów mobilizacyjnych i bezpieczeństwa państwa.

Urodził się 17 kwietnia 1936 r. w Przyłęku, wiosce położonej między Mielcem a Kolbuszową na Rzeszowszczyźnie. Jego wczesne dzieciństwo przypadło na trudne lata wojny i okupacji. Z ich okrucieństwami zetknął się bezpośrednio jako 8-letni chłopiec latem 1944 r., kiedy to przetaczający się przez polskie ziemie front dotarł do jego rodzinnej wioski. Wówczas to wraz z babcią, dziadkiem i młodszym rodzeństwem (rodzice przebywali wtedy we Francji, dokąd wyemigrowali za pracą i chlebem) przez 3 dni i 2 noce cudem udało

mu się przeżyć w bunkrze położonym między walczącymi żołnierzami Wehrmachtu i Armii Czerwonej – w strefie ognia broni maszynowej piechoty i czołgów.

Po wojnie wraz z rodziną przeniósł się do Wrocławia, gdzie ukończył szkołę podstawową i technikum mechaniczne. Z domu rodzinnego i ze szkoły wyniósł miłość do rodziców, dziadków i rodzeństwa, tradycyjny patriotyzm, szacunek do ludzi i ich ciężkiej pracy, wrażliwość na biedę i krzywdę. Jego osobowość ukształtowała ostatecznie służba w szeregach Wojska Polskiego, do którego wstąpił jesienią 1954 r. Został skierowany do Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 2 w Jeleniej Górze. Od 1955 r. szkoła została objęta procesem redukcji i w ramach racjonalizacji struktur Wojska Polskiego, w tym szkolnictwa wojskowego, została ona rozformowana, a część podchorążych pierwszego rocznika, w tym także Julian Babula, została przeniesiona do Oficerskiej Szkoły Wojsk Pancernych i Zmechanizowanych w Poznaniu. Spośród około 500 podchorążych (w tym ok. 300 z OSP nr 2) specjalne egzaminy i sprawdziany kwalifikacyjne przeszło tylko 47. Będąc słuchaczem w Poznaniu, podchorąży Babula widział tragiczne wydarzenia czerwca 1956 r. Po ukończeniu szkoły i mianowaniu na stopień podporucznika w 1957 r. został skierowany do 73 pułku czołgów 5 Saskiej Dywizji Pancernej w Gubinie. Służył w tej jednostce

na stanowiskach dowódcy plutonu i kompanii czołgów do 1966 r., kiedy to został skierowany na studia w Akademii Sztabu Generalnego w Rembertowie. Już jako słuchacz tej uczelni przejawiał zainteresowania naukowo-badawcze. Spędził np. urlop w miejscu urodzenia i w jego okolicach, gromadząc materiał, na którego podstawie opracował studium operacyjne poświęcone przebiegowi walk pododdziałów Armii Czerwonej i niemieckiego Wehrmachtu w rejonie miejscowości i poligonu Przyłek pod Mielcem w 1944 r. W walce o małą wioskę, w rezultacie powtarzanych ataków czołowych na umocnione pozycje niemieckie, został unicestwiony radziecki pluton piechoty. Kierownik Katedry Historii Sztuki Wojennej gen. bryg. prof. Stanisław Okęcki wysoko ocenił opracowanie ówczesnego mjr. Babuli. Stanowiło ono podstawę do zaliczenia mu przedmiotu historia sztuki wojennej w roku akademickim 1967/1968 i było prezentowane kadrze i studentom uczelni. Po ukończeniu studiów i uzyskaniu tytułu oficera dyplomowanego w 1969 r. służył w Sztabie Generalnym Wojska Polskiego na różnych stanowiskach w zarządach operacyjnym i mobilizacyjnym. W latach 1972–1976 był szefem sztabu 75 pułku zmechanizowanego w Bartoszycach, szefem Wydziału Operacyjnego 15 Dywizji Zmechanizowanej w Olsztynie oraz dowódcą 35 pułku czołgów w Ostródzie. W latach 1988–1995 był zastępcą oraz pełniącym obowiązki szefa Zarządu Organizacyjno-Mobilizacyjnego Sztabu Generalnego. Dowodzenie rozwiniętymi pododdziałami i oddziałami w owych czasach zmuszało do bezpośredniego angażowania się w ich życie i działalność realizowaną w garnizonach i na poligonach podczas ćwiczeń z wojskami. Był to proces ciągły, obejmujący zarówno dni powszednie, jak i święta, dzień i noc. Pułkownik Babuła był przekonany, że dobry dowódca pułku potrafi również dowodzić większymi jednostkami, dobrze kierować wyższymi sztabami i instytucjami. Był oficerem inteligentnym, świetnym organizatorem, doskonałym dowódcą liniowym i utalentowanym, nowoczesnym oficerem sztabowym. Wyróżniał się rozległą wiedzę wojskową i ogólną. Podczas wieloletniej służby w Sztabie Generalnym zarówno w pionie operacyjnym, jak i organizacyjno-mobilizacyjnym umiejętnie łączył teorię z praktyką, korzystając z doświadczeń zdobytych w linii.

Najwyższą wartością dla pułkownika Babuli było zawsze dobro Ojczyzny, a służbę wojskową i działalność naukowo-badawczą traktował jako patriotyczny obowiązek. Był skromnym, prawym i dobrym człowiekiem, obywatelem wiernym wyznawanym ideałom, a przede wszystkim lojalnym kolegą i podwładnym oraz troskliwym przełożonym. Niezwykłą odpowiedzialność za słowa i czyny potrafił łączyć z twórczym, krytycznym postrzeganiem rzeczywistości. Miał odwagę zadawać wyższym przełożonym trudne pytania i oczekiwać na nie rzetelnej odpowiedzi. Cenił prawdę zarówno w życiu codziennym, jak i działalności zawodowej. Wyróżniał się wielką kulturą osobistą i zawsze pogodnym nastrojem. Był życzliwy i otwarty na potrzeby innych. Gdy ktoś Go zawiódł, dawał mu drugą szansę, nie oceniał, ale radził.

Pułkownik Babuła zostanie zapamiętany jako oficer gotowy stawić czoła największym wyzwaniom, nigdy nie uskarżający się na nic i na nikogo, imponujący pracowitością i konsekwencją w działaniu. Wzorowe wypełnianie obowiązków służbowych potrafił pogodzić z pracą nad dysertacją doktorską, którą obronił w 1981 r. Jego dalszy rozwój naukowy zwieńczyła uzyskana w 1988 r. habilitacja, a dwa lata później profesura. Niestrudzenie, stosując metody badań naukowych, poszukiwał rozwiązania trudnych problemów strategiczno-operacyjnych; był współtwórcą

sprawnego systemu mobilizacyjnego Wojska Polskiego. Sen z powiek spędzał mu problem kompleksowego uzupełniania wojsk podczas działań bojowych. Zainicjował badania w tym kierunku i z powodzeniem przewodniczył zespołowi, który je prowadził.

Po odejściu na emeryturę prof. Babula całkowicie poświęcił się pracy naukowej i dydaktycznej. Był cenionym nauczycielem akademickim, a zarazem wychowawcą studentów kilku warszawskich uczelni. Pracował w Wyższej Szkole Menedżerskiej i Wyższej Szkole Pedagogicznej Towarzystwa Wiedzy Powszechnej. W Prywatnej Wyższej Szkole Biznesu i Administracji pełnił funkcję kierownika Katedry Prawa i Administracji. W 2012 r. został rektorem Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa i Ochrony w Warszawie. Był członkiem Polskiej Akademii Nauk. Zasiadał w radach naukowych Akademii Obrony Narodowej i Akademii Marynarki Wojennej, a także w Zarządzie Głównym Towarzystwa Wiedzy Obronnej. Profesor Babula był kierownikiem naukowym i recenzentem wielu prac magisterskich oraz rozpraw doktorskich i habilitacyjnych. Z właściwym sobie, iście młodzieńczym zapałem pracował niemal do ostatnich chwil życia. Pozostawił trwałą dorobek w postaci kilku książek, licznych opracowań studyjnych i teoretycznych, a także oryginalnych rozwiązań systemowych i publikacji fachowych. Jest autorem m.in. takich prac, jak: *Wojsko Polskie 1945–1989: próba analizy operacyjnej*; *Systemy mobilizacyjne sił zbrojnych*; *Ćwierć wieku w Sztabie Generalnym WP 1969–1995: wspomnienia i refleksje*. Na łamach „Przeglądu Historyczno-Wojskowego” opublikował m.in.: *Założenia operacyjne i techniczne oraz przebieg i efekty rakietyzacji wojsk lądowych w latach 1960–1985*; *Rola i znaczenie obrony wybrzeża w przygotowaniach wojennych PRL i planowaniu strategicznym Naczelnego Dowództwa Zjednoczonych Sił Zbrojnych UW*; *Wpływ geograficzno-fizycznych właściwości nadmorskiego kierunku operacyjnego na koncepcję działania Frontu Polskiego*; *Służba pułkownika Kuklińskiego w Sztabie Generalnym WP. Refleksje, pytania i wątpliwości*.

Uroczystości pogrzebowe płk. prof. Juliana Babuli odbyły się 14 grudnia 2012 r. Msza św. żałobna została odprawiona w Katedrze Polowej Wojska Polskiego przy ulicy Długiej w Warszawie, a pogrzeb z wojskową asystą honorową odbył się na cmentarzu w Marysinie Wawerskim. Nad trumną żegnali go towarzysze żołnierskiej służby: gen. dyw. w st. sp. dr Franciszek Puchała i gen. dyw. w st. sp. Czesław Laszczkowski.

Za wybitne osiągnięcia w służbie i pracy płk. prof. Julian Babula był odznaczony m.in.: Krzyżem Oficerskim i Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi oraz medalami „Siły Zbrojne w Służbie Ojczyzny” i „Za Zasługi dla Obronności Kraju”.

Franciszek Puchała